

Miljödepartementet
c/o Regeringskansliet

Begäran om yttrande över näringslivets klimatomställning PM2022:10

Er beteckning: M2022/01829

Sammanfattning

Länsstyrelsen Gävleborg ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag. Det är många viktiga förslag som presenteras och som till övervägande del tillstyrks. Däremot saknas många strukturella insatser för att möta hinder och utmaningar i omställningen. Näringslivets omställning pågår här och nu, utmaningarna och de infrastrukturella kraven är utmanande. Länsstyrelsen Gävleborg önskar att behoven av och förutsättningar för snabb omställning och infrastrukturutbyggnad tydliggjordes mer.

Generellt saknas de regionala perspektiven i utredningen, vilket är olyckligt. Även om förslag för lokal och regional klimatomställning delvis behandlas i separat utredning, är det flera specifika frågor även inom näringslivets omställning som har regional slagsida, exempelvis inom elektrifiering, tillståndprocesser och genomförande av klimatpolitik.

Länsstyrelsen Gävleborg anser därför att länsstyrelserna, utöver sitt uppdrag att samordna aktörer regionalt, bör få *ett separat uppdrag för regional energiplanering*, i syfte att accelerera energiomställningen. En sådan planering skulle samordna länets aktörer och undanröja många hinder och flaskhalsar för gröna etableringar.

Vidare konstateras att om tillståndprocessen ska fortsätta effektiviseras, krävs utökade resurser och kompetens hos länsstyrelserna även på tillsynssidan.

Specifika synpunkter på förslag

Kapitel 3.1

Generellt saknas skarpa förslag för det som idag är den största utmaningen; tillgång till effekt. Utbyggd produktion är viktigt men kapacitet i näten är viktigare. Här uppstår ett moment 22, där nätägare

inte kan förstärka ”på spekulation”, utan behöver ansökningar och åtaganden men där viktiga aktörer för omställningen drar sig för att göra det på grund av de långa ledtiderna.

Ett regionalt uppdrag för energiplanering skulle lösa en del av problemen, tillsammans med översyn av relevant lagstiftning.

Nr 1.

Förslaget är bra och efterfrågat. Speciellt gällande ersättningarna till bygderna finns skäl att utreda riktlinjer eller bindande nivåer. I dagsläget är bygdemedlen omotiverat differentierade, utifrån byarnas möjligheter att förhandla.

Kapitel 3.2

Nr 6.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget. Förutom klimatvinster, finns stor potential för biologisk mångfald och eventuellt klimatanpassning

Nr 7.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget. Liksom för åtgärd 6 finns flera samvinster med andra miljömål i detta förslag, liksom för uppdrag kring folkhälsa och friluftsliv.

Nr 9.

Förslaget är bra och innehåller även stora möjligheter att nå andra miljömål och ett konkurrenskraftigare lantbruk.

Nr 12.

Förslaget är bra men onödigt avgränsat. Cirkulär ekonomi berör hela ekonomin och inte bara enskilda sektorer. Specifikt för lantbruket är återförande av näringsämnen från avlopp mycket viktigt och skulle kunna vara en mycket värdefull bieffekt av förslaget. Det bör lyftas, även om det inte direkt rör utsläpp av växthusgaser.

Kapitel 3.3

Det saknas skarpa förslag om minskningar av utsläpp från byggfasen. Det behövs skarpare och tydligare regler och styrmedel kring byggmaterials utsläpp, cirkularitet, återbruk och livsförlängning.

Kapitel 3.4

En generell synpunkt på kapitlet är att ambitionsnivån i det inte överensstämmer med den politiska inriktningen, eller industrins egna ambitioner, om industriomställning och elektrifiering. En förutsättning

för industrins omställning är faktiska förutsättningar, vilket till stor del handlar om infrastruktursatsningar, se delvis synpunkter på kapitel 3.1.

Ett regionalt uppdrag för energiplanering skulle lösa en del av problemen.

Kapitel 3.6

Nr. 23

Dessa förutsättningar finns till stor del redan idag inom klimatlivet.

Nr. 25

Länsstyrelsen tror att detta förslag är problematiskt och delvis hämmande för näringen. Arbetsmaskiner är kapitalintensiva, entreprenadbranschen dominerad av mindre aktörer och det skulle avsevärt försvåra förutsättningarna och lönsamheten för dessa om vissa maskiner inte får användas fullt ut. De miljömässiga vinsterna kan också ifrågasättas då arbetsmaskiner är på plats en begränsad tidsperiod.

Kapitel 4.1

Nr. 31

Länsstyrelsen instämmer i Naturvårdsverkets och Energimyndighetens kritik av denna åtgärd. *Åtgärden tillstyrks inte.*

Kapitel 4.6

Länsstyrelsen delar bilden att tillståndsprocesserna *kan* utgöra ett omfattande hinder för omställningen. Däremot går det inte heller att blunda för att målkonflikterna är många och utmaningarna är stora. Osäkerheterna kring utvecklingen är också stora, vilket försvårar processen.

Det är olyckligt att inga förslag presenteras. Länsstyrelsen Gävleborg anser att just länsstyrelserna utgör en nyckel för effektiva och förutsägbara tillståndsprocesser. Dels genom det långvariga arbetet inom klimat- och energisamordning som finns där, dels genom det övergripande regionala samordningsansvaret inom flertalet sektorer.

För att nå detta krävs dock kunskaper, kompetens och resurser. *Ett regionalt uppdrag för energiplanering skulle lösa en del av problemen.* Men lika viktigt är stabil och utökad finansiering inom natur- och miljötillsyn.

De som medverkat i beslutet

Yttrandet har tagits fram av Enheten för hållbar utveckling. I arbetet har även enheterna för Miljöanalys, Samhällsplanering, Naturprövning och biologisk mångfald och Skydd av natur deltagit.

Beslutet har fattats av landshövding Per Bill med enhetschef Christoffer Carstens som föredragande.